

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ВІДНОВЛЕННЯ, ОХОРОНА Й ЗБЕРЕЖЕННЯ
РОСЛИННОГО СВІТУ ЛІСІВ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ТЕХНОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ
ТА ЗМІН КЛІМАТУ»**

(15-16 жовтня 2019 року)

Київ - 2019

УДК630*228:630*17-021.348/.414

ЦІННІ ТА РІДКІСНІ ЛІСОВІ УГРУПОВАННЯ ДЛЯ НПП «МАЛЕ ПОЛІССЯ»

М.М. Белінська¹, науковий співробітник

Б.Є. Якубенко², доктор біологічних наук

*1 Національний природний парк «Мале Полісся», провідний науковий
співробітник (м. Ізяслав, Україна)*

*2 Національний університет біоресурсів і природокористування
України (м. Київ)*

За геоботанічним районуванням територія Національного природного парку «Мале Полісся» належить до Малополіського округу грабово-дубових, соснових лісів, заплавних лук та евтрофних боліт та Люблінсько-Волинського округу грабово-дубових, дубових лісів та остепнених лук Південнополісько-Західноподільської підпровінції широколистяних лісів, луків, лучних степів та евтрофних боліт Центральноєвропейської провінції широколистяних лісів.

Територія НПП «Мале Полісся» характеризується низьким показником розораності, значною залісненістю (до 60 %) і оптимально збереженими природними комплексами. Рослинний покрив парку – багатий та різноманітний. Переважає лісова рослинність. У лісовому фонді домінують дубово-соснові ліси, значна участь соснових лісів та культури сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) [1, 3].

Невеликими ділянками трапляються дубово-грабові ліси, незначне їх поширення тут пояснюється несприятливими орографічними умовами для *Carpinus betulus* L. – зниженою поверхнею, застоюванням ґрунтових вод, недостатньою дренажістною ґрунтів.

Цінні ділянки старого дубово-грабового лісу збереглись у Нетішинському лісництві Славутського лісового господарства. У складі деревостану трапляються окремі дуби віком до 200 років, є старі граби. У вказаних ценозах спостерігається оптимальне відновлення *C. betulus* та *Acer platanoides* L. Це досить темне насадження зімкненістю крон до 0,9. У зв'язку із значною затіненістю трав'яний покрив у ньому розріджений. У травостойі переважають типові для дубово-грабових лісів рослини – *Stellaria holostea* L., *Galeobdolon luteum* Huds., *Aegopodium podagraria* L. Як асектатори трапляються *Stachys sylvatica* L., *Polygonatum odoratum* (Mill.) Druce,

Maianthemum bifolium L. Із раритетних видів відмічена *Lilium martagon* L., що занесена до Червоної книги України [2, 4].

У складі рослинного покриву НПП «Мале Полісся» є регіонально рідкісні угруповання. Це фітоценози *Pinetum franguloso-lycopodiosum (annotini)* та *Querceto-Pinetum franguloso-lycopodiosum (annotini)*, у яких в трав'яному покриві домінує *Lycopodium annotinum* L. Вони невеликими фрагментами відмічені у вологих знижених екотопах на торф'янистих ґрунтах у центральній частині парку та поблизу озер.

Угруповання *Querceto-Pinetum coryloso-vincosum*, які знаходяться на північній межі свого поширення, виявлені у Голицькому лісництві Славутського лісового господарства. Займають схили південно-західної експозиції. Ценози характеризуються старим деревостаном, густим трав'яним покривом, в якому основна роль належить *Vinca minor* L. та незначним видовим насиченням (10–12).

Також рідкісними для території НПП «Мале Полісся» є ценози *Querceto-Pinetum coryloso-convallariosum*, які трапляються незначними площами.

Таким чином, уся територія Паціонального природного парку «Мале Полісся» як природоохоронної установи та, безпосередньо, лісові рослинні угруповання потребують охорони і збереження для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. Літописприродинаціонального природного парку «Мале Полісся» за 2014-2015 роки. Том 1. Ізяслав., 2016. Т.1. 200 с.
2. Національний природний парк «Мале Полісся»: наукові нариси до створення / Андрієнко Т.Л. Білик Р.Г., Казімірова Л.П., Матвеев М.Д., Юглічек Л.С. Камянець-Подільський: ПП Мошинський, 2011. 92 с.
3. Природа унікального краю – Малого Полісся / під ред. Т.Л. Андрієнко. – Камянець-Подільський: Вид-во ПП Мошинського, 2010. 252 с.
4. Юглічек Л.С., Сасюк А.В., Белінська М.М., Більовський О.А. Мнюх О.В. Характеристика місцезростань рідкісних видів рослин НПП «Мале Полісся» // Подільські читання: унікальні об'єкти природи і суспільної сфери Поділля; регіональні особливості інтеграції економічних і соціальних напрямків їх розвитку як умова ефективного збереження. Зб. наук. праць Міжнародної науково-практичної конференції (3–5 листопада 2016 р.). Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня-Рута», 2016. С. 246 – 250.